

ANALIZA SADRŽAJA U INOSTRANIM ELEKTRONSKIM ČASOPISIMA I NJIHOV UTICAJ NA PORAST PRETRAGE NA GOOGLE PRETRAŽIVAČU – STUDIJA SLUČAJA: SRBIJA 2004-2009

Apstrakt:

Tokom poslednje decenije, nekoliko značajnih događaja je drastično uticalo na pravac razvoja srpske socio-političke scene: istupanje Crne Gore iz državne zajednice, proglašenje nezavisnosti Kosova od strane Evropske zajednice, predaja nekoliko srpskih državljana sudu u Hagu. Navedene promene su uticale na globalni porast pretrage reči „Srbija“ na Google pretraživaču, posredno se odrazivši na porast saobraćaja na inostranim elektronskim glasilima koji su izveštavali o aktuelnostima na ovim prostorima. Analizirajući dešavanja koja su izazvala najveći broj pretraga na vebu, kao i elektronske izvore koji su najčešće konsultovani u potrazi za informacijama, možemo doći do dodatnih saznanja o politikama reprezentacije Srbije u inostranim elektronskim medijima. Studija analizira porast pretrage koja je sledila posle nekoliko najvažnijih događaja, i razmatra uticaje koji su oni proizveli u medijima.

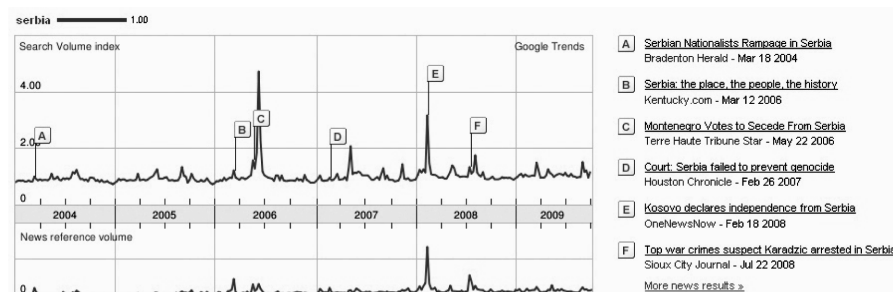
Ključne reči:

pretraga, Srbija, Kosovo, Google, nacija, nacionalizam

Ova analiza ima za cilj da pokaže prisustvo vesti i informacija iz Srbije u stranim elektronskim medijima, i da ponudi mogućnost interpretacije ključnih socio-kulturoloških problema sa kojima se zajednica suočavala u poslednjih nekoliko godina.

Analizirani su uglavnom oficijelni sajtovi elektronskih časopisa, kao i blogovi novinara koji saraduju sa elektronskim medijima što raspoložu najvećim či-

talačkim telom u Evropi i Sjedinjenim državama. Usled velike količine objavljenog materijala na webu koja odgovara rezultatima pretrage, a sa željom da se ustanovi određena pravilnost među dobijenim rezultatima, počecu sa analizom pretrage za reč „Serbia“¹ na *Google Trends*.²

Slika 1: Pretraga za zadanu reč: „Serbia“ na *GoogleTrends*, septembar 2009.

Na Slici 1 može se zapaziti nekoliko pikova koji pokazuju skok pretrage za reč „Serbia“ posle vesti u pojedinim elektronskim medijima koje su izazvale reakciju među određenim čitalačkim telom, pa je pretraga specifičnog pojma porasla u narednih nekoliko dana. Horizontalna osa na ovom grafikonu pokazuje vreme, dok vertikalna osa prikazuje učestalost pretrage za specifičan termin, u relaciji prema totalnom broju pretraga na globalnom nivou. Donja kriva na ovom grafikonu pokazuje objavljene vesti u elektronskim izvorima koje su izazvale značajno povećan broj pretraga od uobičajenog, a gornja amplituda prikazuje u kolikoj meri su te informacije uticale na povećanje pretraga specifičnog pojma. U ovom slučaju, može se izdvojiti nekoliko značajnih vesti: 2004. godine, lokalne novine *BradentonHerald.com* (Florida) objavljuju

- 1 Treba uzeti u obzir da pretraga samo ove reči načelno obrađuje i rezultate dobijene od medija na italijanskom i španskom jeziku. Ipak, *Google Trends* pokazuju da je najveći broj pretraga za ovaj unos izvršen sa teritorije Srbije, zatim Hrvatske, Makedonije, Bosne i Hercegovine i ostalih zemalja iz regiona kao što su Grčka i Bugarska. Učestalost pretrage iz regiona Norveške zauzima deveto mesto na listi, iz Italije deseto. U prvih deset regiona sa kojih se vršila pretraga ne spada nijedna država iz anglosaksonskog govornog područja. Budući da je *Google* globalni pretraživač, izvesno je da su korisnici dodavali termin „Serbia“ u svoju pretragu ukoliko se njihova pretraga odnosila na specifičan događaj koji je u vezi sa političko-ekonomskim ili kulturnim događajima u zemlji.
- 2 *Google Trends* pokazuje koliko često je određeni termin pretraživan u relaciji sa totalnim opsegom pretrage u različitim geografskim regionima, i na različitim jezicima. Ovaj servis pokrenut je 2004. godine, pa su svi podaci dostupni od 2004. na dalje. Treba uzeti u obzir da su pokazane informacije javne i nastale aproksimacijom rezultata, pa su nepreciznosti moguće. Zadati termin na *Google Trends* uvek ima vrednost 1.0, i pretrage se određuju relativno prema fiksiranom trenutku iz prošlosti, najčešće u odnosu na januar 2004.

izliv nacionalističkog nasilja u Srbiji. Članak više nije moguće naći na ovoj lokaciji.³

Drugi značajan događaj je predstavljalo istupanje Crne Gore iz državne zajednice Srbije i Crne Gore, 21. maja 2006. Sledećeg dana je zabeležen značajan porast pretraga na vebu (na grafikonu obeleženo slovom C). Srbija je 26. februara 2007. godine oslobođena optužbe za genocid u Bosni i Hercegovini u periodu između 1992. i 1995. na Međunarodnom sudu u Hagu, i oslobođena obaveze da plati ratne reparacije. Tom prilikom, sud je naveo da je Srbija prekršila međunarodno pravo jer nije preduzela neophodne mere sprečavanja genocida u Srebrenici, kao što stoji najavljeno u naslovu *Houston Chronicle* na Slici 1. Istog dana zabeležen je porast pretrage na Google pretraživaču. Naravno, ubedljivo najveći porast pretrage u poslednjih pet godina dogodio se 18. februara 2008, kada je međunarodna zajednica proglasila nezavisnost Kosova. Nemiri koji su se dogodili u Beogradu preseni su u brojnim uticajnim stranim oglašivačima, pojedini su i dalje dostupni: *Times Online*,⁴ *Forbes*,⁵ *Spiegel*,⁶ *The New York Times*,⁷ *Reuters*.⁸ Rori Votson (Rory Watson), za *Times Online*, je u navedenom tekstu iznosio podatke o stavovima predstavnika država iz regiona kao što je Slovenija, kao i (u tom trenutku) podeljena mišljenja ministra spoljnih poslova Nemačke, Frenka Valtera Štajnmajera (Frank-Walter Steinmeier) i kancelara, Angele Merkel (Angela Merkel). Navedeno je i mišljenje francuskog ministra spoljnih poslova Bernara Kušnera (Bernard Kouchner), koji je izložio da ova politička odluka predstavlja „veliki

- 3 Izvesno je da je u datom tekstu izveštavano o paljenju dve džamije u Beogradu od strane samoorganizovane vandalske grupe. Dan ranije, 17. marta 2004. albanski ekstremisti su izveli orkestrirano nasilje nad srpskim spomenicima kulture u Kosovu Polju, Gnjilanu, Obiliću, i drugim. Spaljena je crkva Bogorodica Ljeviška i Manastir Sv. Arhandela. Dan kasnije, spaljene su dve džamije u Beogradu. Branislav Krstić za list *Danas* tada beleži: „Porazno je da su srpski ekstremisti odgovorili paljenjem dve džamije u Srbiji, a da ih policija u tome nije efikasno sprečila i da je na taj način omogućeno da deo strane štampe u inostranstvu stvori ravnotežu zločina.“ (Krstić, Branislav. „Oružano nasilje nad Srbima i spomenicima kulture“, http://www.danas.rs/vesti/feljton/oruzano_nasilje_nad_srbima_i_spomenicima_kulture.24.html?news_id=98711 . Pristupljeno 20.09.2010)
- 4 Watson, Rory. „Serbs vent anger at Kosovo independence declaration“, <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/europe/article3390760.ece?print=yes&randnum=1151003209000> . Pristupljeno 20.09.2010.
- 5 AFX News Limited. „Serbia will never recognise Kosovo independence – President update“, <http://www.forbes.com/feeds/afx/2008/02/17/afx4664554.html> . Pristupljeno 20.09.2010.
- 6 Pfaff, William. „The Curse of National Grievance“, <http://www.spiegel.de/international/0,1518,536218,00.html> . Pristupljeno 20.09.2010.
- 7 Bilefsky, Dan. „Serbs press their drive to control northern Kosovo“ <http://www.nytimes.com/2008/02/21/world/europe/21iht-21kosovo.10256292.html> . Pristupljeno 20.09.2010.
- 8 „Analysis – Serbs bid for Bosnia-style division in Kosovo“, <http://www.reuters.com/article/europeCrisis/idUSHAM836641> . Pristupljeno: 29.09.2009

uspeh za Evropu“, i da „Srbija to ne bi trebalo da doživi kao poraz“. U datom tekstu, navedeni su i stavovi predstavnika kosovskih Srba, Marka Jakšića, o njegojoj tadašnjoj nadi o pomoći Rusije u cilju sprečavanja legitimizacije autonomnog Kosova, kao i hitan sastanak UN Security Council-a koji je sazvala ruska vlada.

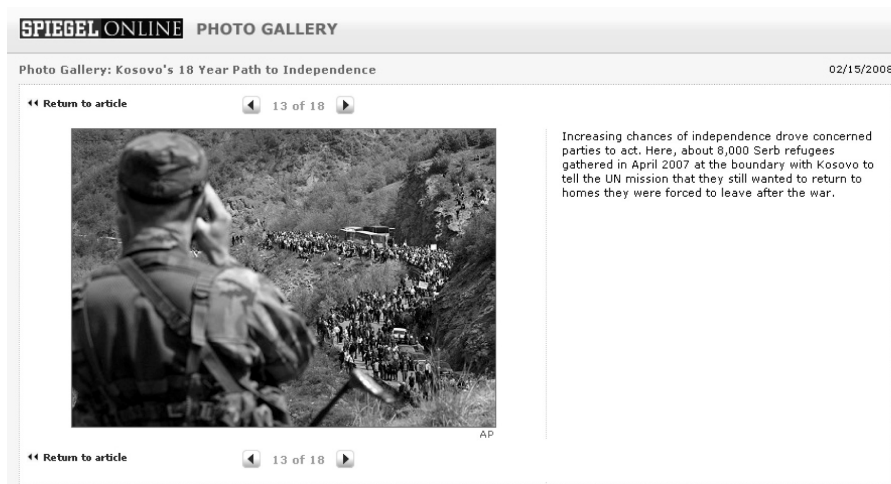

Slika 2: Albanske izbeglice prisilno napuštaju Kosovo (SpiegelOnline).

Nemački magazin *Spiegel* propratio je ovaj događaj grupom fotografija, s namerom da edukuje svoje čitalačko telo o istorijatu srpsko-albanskog konflikta. Od osamnaest priloženih slika,⁹ trećina slika portretiše stanovništvo albanske nacionalnosti, manje od trećine portretiše srpske snage na Kosovu i ostatak su fotografije političkih predstavnika i mirovnih snaga na teritoriji Kosova. Za prvu grupu fotografija приметно je objavljivanje fotografija koje emocionalno angažuju – prisutna je slikovna personalizacija osoba ispred objektivu, i dominiraju portretne fotografije srednjeg formata. Kao komparaciju prilažem fotografije iseljenih lica albanske i srpske nacionalnosti: Slika 2 pokazuje žrtve prisilnog iseljavanja albanske nacionalnosti, dok Slika 3 pokazuje protest izbeglica srpske nacionalnosti, okupljenih aprila 2007. godine, takođe zbog prisilnog iseljavanja iz svojih domova.

9 Ceo album moguće je pregledati na ovoj adresi: <http://www.spiegel.de/fotostrecke/fotostrecke-29029-17.html>

Reuters je reagovao na vest o nezavisnosti Kosova komparativnom analizom sa političkom situacijom u „disfunkcionalnoj Bosni“.¹⁰ Osnovna hipoteza iznesena u ovom tekstu tiče se problema podeljenosti teritorije, i tendencije srpskih predstavnika vlasti da u potpunosti izoluju enklave sa srpskim življem, obustavljajući komunikaciju sa predstavnicima vlasti albanske nacionalnosti.

Slika 3: Protest srpskih izbeglica sa Kosova, april 2007
(*SpiegelOnline*).

Forbes za svoje čitaoce predstavlja stav Beograda o ovom događaju. On citira predsednika Srbije, Borisa Tadića, o kosovskom pitanju, kao i tadašnjeg premijera, Vojislava Koštunicu, koji je u tekstu predstavljen kao „konzervativni nacionalista“ i „najveći gubitnik u borbi za nezavisno Kosovo“.¹¹

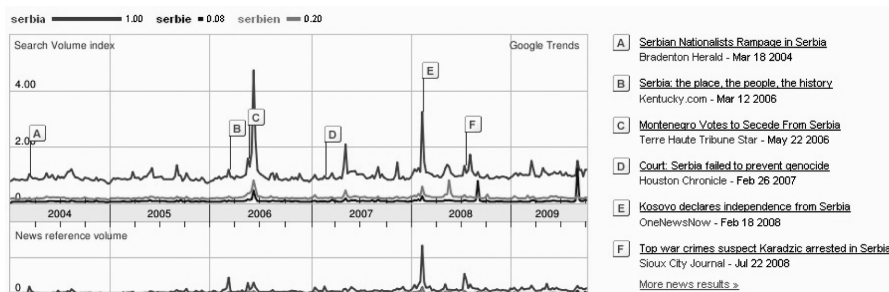
Sledeći zapažen događaj predstavljalo je izručenje Radovana Karadžića Međunarodnom sudu u Hagu (na Slici 1. označeno slovom F). Tom prilikom, *Telegraph.co.uk* prenosi da taj čin potvrđuje da „nijedna osoba ne može izbeći pravdi“. U članku je navedeno i da je Karadžić četrdeset četvrta osoba srpske nacionalnosti koja je izručena sudu u Hagu.¹² *Spiegel* takođe prenosi ovaj događaj, nazivajući Karadžića „evropskim Bin Ladenom“ i citirajući *Die Welt*

- 10 Robinson, Matt. „Analysis- Serbs bid for Bosnia-style division in Kosovo“, <http://www.reuters.com/article/europeCrisis/idUSHAM836641>. Pristupljeno: 29.09.2009
- 11 Op cit. AFX News Limited. „Serbia will never recognise Kosovo independence – President update“
- 12 Quetteville, Harry de. “Serbs to get pro-Western government“, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/2263882/Serbia-to-get-pro-Western-government.html>. Pristupljeno 20.09.2010.

(konzervativna struja) koji navodi da je „Srbija umorna od sopstvene bede (misery)“. Na sličan način, *Süddeutsche Zeitung* (centralno-desničarska struja) iznosi mišljenje da je „Srbija tokom mnogo godina predstavljala simbol tvrdoglavog nacionalizma i agresivne megalomanije, i sada prolazi kroz proces obnove (...) to je signal da, kao i druge balkanske države, želi da se prilagodi vrednostima i uverenjima Zapada“.¹³

Navedenih pet događaja o kojima su izašli tekstovi u uticajnijim zapadnim elektronskim medijima su izazvali najveći porast pretrage reči „Serbia“ (en). Budući da najveći procenat svetskog stanovništva koristi Google kao osnovni pretraživač,¹⁴ najveći broj raznovrsnih informacija može se dobiti upotrebom traženog pojma na engleskom jeziku.

Pretraga na *Google Trends* predstavlja globalne rezultate pretrage. Da bi se to učinilo jasnijim, moguće je uporediti navedene podatke sa podacima za termin „Serbie“ (fr) i „Serbien“ (de), čime se dobijaju sledeći podaci:

Slika 4: Rezultati pretrage na Google Trends reči „Serbie“ (fr) i „Serbien“ (de).

Pretraga na nemačkom jeziku (obeležena žutom bojom) pokazuje sličnu amplitudu kao i pretraga na engleskom. Istupanje Crne Gore iz državne zajedni-

13 Hawley, Charles. „Serbia is tired of its misery“, <http://www.spiegel.de/international/europe/0,1518,567547,00.html>. Pristupljeno 20.09.2010.

14 Istraživanje je sproveo Nielsen//NetRatings, i objavljeno je na veb strani: <http://searchenginewatch.com/2156451>. Prema ovom istraživanju, u godini 2006. Google pokriva 49,2% globalnih pretraga, Yahoo! 23,8%, MSN 9,6%, AOL 6,3%, Ask 2,6%, drugi 8,5%. U merenju sprovedenom za avgust 2009. u Sjedinjenim Državama 64,6% korisnika koristi Google kao pretraživač, 16% Yahoo!, MSN/WindowsLive/Bing 10,7%, AOL 3,1% (<http://searchenginewatch.com/3634991>). Amplituda dobijena analizom 12 meseci 2008. godine beležila je 90% rasta. Izvor: Schonfeld, Erik. „Google Gobbled Up 90 Percent Of All U.S. Search Growth in 2008.“ <http://www.techcrunch.com/2009/01/28/google-gobbled-up-90-percent-of-all-us-search-growth-in-2008/>. Pristupljeno 20.09.2010.

ce, nezavisnost Kosova i hapšenje Radovana Karadžića su vesti koje iniciraju povećanu pretragu. Sledeći grafikoni, u ovom trenutku više nije moguće naći arhivu tekstova u konkretnim elektronskim medijima koji su inicirali povećanu pretragu na Google.

U slučaju pretrage na francuskom jeziku (obojena crvenom bojom), dominiraju tri pika: prvi je podstaknut vestima o raspadu zajednice Srbije i Crne Gore, drugi stoji u vezi sa kosovskim pitanjem, a treći, ubedljivo najdominantniji, događa se na dan 7. septembra 2009, kada je časopis *Lepoint.fr* objavio vesti o kvalifikacijama za Mondijal 2010, i fudbalskoj utakmici Srbija–Francuska u Beogradu.¹⁵ Još dve vesti su izazvale značajniju pažnju u francuskim medijima: otkazivanje Parade ponosa (*LeFigaro*¹⁶19.09. 2009), linč srpskih huligana nad francuskim navijačem Brisonom Tatonom (Brice Taton) (*Lepoint.fr*¹⁷ 18.09 2009), kao i javno odavanje poslednje pošte kasnije preminulom francuskom navijaču na Trgu Slobode u Beogradu (*Obs nouvel.com*¹⁸ 30.09.2009). U mnogim stranim medijima je iznesen stav da slični događaji „stavljaju senku na sliku Srbije u svetu“, kao što je zvanično izjavio i ministar Ivica Dačić. U francuskim medijima je navedena i sprovedena akcija hapšenja desetorice osumnjičenih za ovo nasilje, kao i maksimalna zatvorska kazna za ovakav zločin u trajanju od 40 godina.

U britanskim medijima su poslednji dani septembra meseca 2009. takođe obeleženi osudama nasilja koji su se dogodili u Beogradu, pre svega brutalnim ubistvom Brisa Tatona,¹⁹ i fizičkim napadima grupe huligana na nekoliko pripadnika drugih nacija – australijskog turistu, jednog britanskog dr-

-
- 15 U svetlu minulih događaja, izjava fudbalera Milana Jovanovića za taj list je simbolična: „želimo toplu dobrodošlicu Francuskoj, na Marakani – tački ključanja: mi ćemo biti podržani od strane 52000 gledalaca. Francuzi se sa razlogom boje atmosfere jer će biti vrela.“ (Grélard, Philippe. „Mondial 2010: des Bleus sous tension affrontent une Serbie gonflée à bloc“, <http://www.lepoint.fr/actualites-sport/2009-09-09/mondial-2010-des-bleus-sous-tension-affrontent-une-serbie-gonflée/921/0/375044> . Pristupljeno 20.09.2010.)
 - 16 AFP. „Les homo serbes renoncent à la Gay pride“, 2010. <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2009/09/19/01011-20090919FILWWW00579-les-homo-serbes-renoncent-a-la-gay-pride.php>. Pristupljeno 20.09.
 - 17 AFP. „Agression supporter Français: dix suspects arrêtés par la police serbe“, <http://www.lepoint.fr/actualites-sport/2009-09-18/le-supporteur-francais-gravement-blese-a-belgrade-dans-un-etat/921/0/378472> . Pristupljeno 20.09.2010
 - 18 <http://tempsreel.nouvelobs.com/depeches/international/europe/20090930.FAP5882/hommage-des-belgradois-au-supporter-francais-tue-par-de.html> (Pristupljeno 29.09. 2009, strana je ukinuta)
 - 19 „French fan dies after Serbian attack“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8280399.stm> Pristupljeno 20.10.2010.

žavljanina i studenta iz Libije.²⁰ U britanskim oglašivačima kao što su *Time*, *Guardian* i *BBC* online, ovi događaji su prenešeni faktografski, bez dodatnih interpretacija od strane lokalnih novinara. U tom kontekstu, tokom poslednjih meseci, preneseno je nekoliko najbitnijih događaja u britanskim medijima: obustava održavanja Parade ponosa, paljenje vatre u američkoj ambasadi tokom proglašenja nezavisnog Kosova, 17. februara 2008, promena internet domena iz .yu u .rs²¹ i odbijanje IMF pozajmice.²²

U izveštaju o otkazanoj paradi ponosa, izneseno je i žaljenje britanskog ambasadora na blogu oficijelnog sajta Britanske ambasade. Devetnaestog septembra 2009. BBC je preneo intervju sa Majdom Puaca, jednom od organizatorki Parade ponosa, kao i kratak odlomak iz razgovora sa Mladenom Obradovićem²³ (sekretarom neprofitne organizacije *Obraz*, koja je u ovom trenutku u procesu suđenja). Preneti su detalji razgovora, gestikulacije i tona.

Analiza

Kao što je moguće videti iz navedenih podataka, u poslednjih pet godina, gotovo svi događaji koji su izazvali značajno povećanu potrebu internet korisnika za pretragom *Googla* u cilju sticanja potpunije informacije o događajima u Srbiji, stoje u vezi sa nestabilnom političko-ekonomskom situacijom u ovoj zemlji: u dva navrata događaj se ticao otuđenja dela teritorije prvobitne političke zajednice, nekoliko događaja izazvanih posledicama otvorenog nasilja od strane desničarskih grupacija sa jasnom ksenofobičnom i homofobičnom pozadinom, kao i suočavanje sa kriminalnom prošlošću pojedinaca srpske nacionalnosti. U tom kontekstu, teatralni lament nad nasilnom smrću francuskog navijača u Beogradu, septembra 2009, predstavlja reprezentaciju simptoma šizoidnog stanja koje je vladalo deceniju i po u Srbiji, i koje zapravo nije završeno. Tokom devedesetih godina, geografski dislocirano žarište rata stvaralo je žestoke oscilacije u kulturno-ekonomskom domenu koje su funkcionisale kao odjek prostorno amputiranog žarišta simptoma. Televizija, elektronski izvori i svakodnevnica su proizvodili tri tipa informacija koje me-

20 „Australian attacked in Belgrade“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8266009.stm>. Pristupljeno 20.10.2010.

21 „End in Sight for Yugoslav domains“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/8278364.stm>. Pristupljeno 20.10.2010.

22 Average salary in August EUR 312“, http://www.b92.net/eng/news/in_focus.php?id=397. Pristupljeno 20.10.2010.

23 Lowen, Mark. „Gay March plan tests Serb feelings“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8263116.stm>. Pristupljeno 29.09. 2010.

đusobno kolidiraju: ta tri sloja realnog su bili u konstantoj diskrepanciji, koja povratno stvara šizofreničnu sliku stvarnosti što produkuje niz teškoća pri buhvananju u složeni klaster Celog.

Najveći postotak medijskog prostora u informativnim emisijama na svim televizijama ticao se političkih dešavanja, iako kvalitativne promene u životnom standardu nisu mogle da se dogode dovoljnom brzinom – to je u kratkom vremenu dovelo do stanja prezasićenja kod recipijenata. Stoga, sportske informacije zadobijaju još veći značaj, naročito posle uspeha domaćih sportista na brojnim teniskim turnirima, i informacije te vrste u inostranim medijima su predstavljale retke nedvosmisleno afirmativne informacije dobijene sa ovog prostora. S druge strane, veze između fudbalskih klubova i organizovane grupe navijača ultradesničarske provinijencije bivaju ojačane devedesetih godina, od vremena kada je nekadašnji komandant Crvenih beretki započeo svoj kasniji politički angažman kao vođa navijača. Ipak, treba uzeti u obzir da ultradesničarske grupe i njihova veza sa fudbalskim klubovima nije pojava tipična samo za Srbiju i specifične okolnosti stvorene na ovim prostorima u poslednje dve decenije – u Britaniji su bili zabeleženi brojni slučajevi nasilja tokom sedamdesetih i osamdesetih godina, pri čemu su vođe navijača bile bliske političkim strukturama. Kulminacija ovih događaja zbila se 1985. godine, kada su navijači Livepula ispoljili nasilno ponašanje na Hejselu, uoči finala Evropskog Kupa,²⁴ posle čega je engleska reprezentacija bila eliminisana iz tog takmičenja. Britanski model rešenja problema huliganstva na stadionima podrazumevao je angažovanje policije od strane samih fudbalskih klubova, čime su incidenti nasilja postepeno smanjeni i dovedeni na zanemarljivu meru. Da oni nisu u potpunosti nestali, svedoči incident od 26. avgusta 2009. godine,²⁵ kada je jedna osoba u istočnom Londonu bila izbođena nožem i još dvoje ljudi je ranjeno. Za to nasilje je osumnjičena grupa navijača koja se pre tog događaja vandalski ponašala na stadionu i oko njega. Vandalske navijačke grupe po pravilu izražavaju ksenofobiju (to je bio slučaj i sa incidentom u Londonu), budući da fudbalski tim reprezentuje naciju u odgovarajućem kontekstu, nezavisno od toga da li su svi igrači u timu pripadnici nacije²⁶ koju zastupaju.

24 Jackson, Richard. „Football violence – did it ever really go away?“ http://www.bbc.co.uk/blogs/fivelivebreakfast/2009/08/football_violence_did_it_ever.html. Pristupljeno 29.09.2009.

25 Wooderon, Hannah, „Football violence down to 'small number of fans'“. <http://www.24dash.com/news/Communities/2009-08-26-Football-violence-down-to-small-number-of-fans>. Pristupljeno 29.09.2009.

26 Upotrebljavam ovu reč u kontekstu „formalne univerzalnosti nacionalnosti“ kao socio-kulturnog koncepta

Ipak, posmatrajući navedene podatke, može se zapaziti kontinuitet nasilnih manifestacija u Srbiji u poslednjih pet godina: paljenje džamija 2004, paljenje Američke ambasade posle proglašenja nezavisnosti Kosova, nasilje tokom Parade ponosa 2001, što je uticalo i na otkazivanje Parade 2009. godine, nasilje nad stranim državljanima. Jasno je da ispoljavanje ultranacionalizma i šovinizma u Srbiji predstavlja i dalje gorući problem, i kompleksniji je od situacije u Britaniji od pre dvadeset godina.²⁷ Kao što je pisao Tom Nairn (Tom Nairn): „nacionalizam predstavlja patologiju modernog istorijskog razvoja, od koje je nemoguće pobeći, baš kao što ni individua ne može pobeći od sopstvene neuroze – i koji uključuje isto esencijalno nerazumevanje, isti predefinisani mehanizam na putu ka demenciji, i koji je ukorenjen u osećanju bespomoćnosti prisutnom u najvećem delu sveta (ekvivalent infantilizmu u društvima) i koji je neizlečiv“ (Nairn, 2003: 347). Određenje nacionalizma kao kulturološke pojave neizbežno vodi nezahvalnom pokušaju definicije nacije, koja je originalno kontekstualizovana u radovima Benedikta Andersona (Benedict Anderson), kao „zamišljene političke zajednice – zamišljene istovremeno i kao ograničene i kao suverene“ (Anderson, 1991: 6). Razlog za upotrebu termina „zamišljene“ leži u činjenici da pripadnici čak i najmanje nacije ne poznaju niti su čuli za sve ostale članove te zajednice, ali u svesti svakog pojedinca postoji slika o komuni čiji su pretpostavljeni članovi. Anderson se oslanja i na čuveni stav Ernesta Gelnera (Ernest Gellner) da „nacionalizam ne predstavlja buđenje nacije ka samosvesti: ona izmišlja (proizvodi) naciju tamo gde ona ne postoji“ (Anderson, 1991: 6). Nacija je uvek ograničena, makar sa elastičnim granicama, okružena drugim nacijama (Drugim), a suverenitet, ističe Anderson, je izum doba prosvetiteljstva, kada se prekida dinastički lanac, odnosno usvojena hijerarhija dinastije koja poseduje sakralno poreklo. Suočavanje sa pluralitetom nacija i religija zahteva redefinisani set vrednosti, i to je trenutak kada dolazi do zamišljanja nacija.

Andersonova teza je zapravo primenljiva i na zajednice druge vrste, čak i nezavisno od toga da li se svi članovi međusobno poznaju. Primera radi, podsetimo se da je pozicija srednje klase u Srbiji poljuljana odmah posle Drugog svetskog rata, i redefinisani odnosi unose potpuni diskontinuitet u socijalno-demografski poredak koji je postojao do prve polovine dvadesetog veka. Novi hijerarhijski poredak stvara nova pravila i novi sistem vrednosti. Generacija mladih, rođenih osamdesetih ili devedesetih godina, zatiče se u izvesnosti ekonomske krize i nemogućnosti posećivanja drugih kultura, delom iz finan-

27 Bombardovanje Srbije od strane NATO alijanse stvara vrlo jaku antievropsku struju mišljenja, podstaknutu komplikovanom procedurom dobijanja putnih viza, embargom iz devedesetih, kao i antievropskom politikom režima Slobodana Miloševića.

sijjskih razloga, a delom zbog otežane procedure dobijanja vize. Teritorijalna izolacija doprinela je psihološkoj izolaciji, i izvesnost koja biva odabrana tiče se onog što zamišljena zajednica proizvodi kao „nacionalne vrednosti“, a što u većini slučajeva predstavlja smešu istorijskih činjenica, mitova i predrasuda na osnovu kojih ta zajednica zamišlja „nacionalni identitet“. Stoga, pripadnik druge nacionalnosti postaje zazorno Drugo, sa kojim se ne postiže dijalog, već mora biti odstranjen iz zamišljenog Realnog.

S druge strane, kao što je pokazano na primeru fotografija iz *SpiegelOnline*, neka druga zamišljena zajednica (u ovom slučaju Evropska unija, ili neka od pojedinačnih država koje ulaze u njen sastav) operiše sa predstavama onog što je iz njihove pozicije zazorno Drugo, kreirajući narativ koji povratno pretvara (proizvodi) počinjeni čin u nužni čin. Elektronski mediji se uspostavlja ju kao izvrsno sredstvo za sprovođenje takvog zadatka, zbog brzine prezentacije informacija i širokog čitalačkog tela.

Stoga, medijska membrana funkcioniše kao inverzni lakanovski (Jacques Lacan) ekran za obe strane – pogled na sliku toga kako bivam viđen s one strane membrane doprinosi mojoj nepomičnosti, zatvara me, ometa mogućnost komunikacije, postavlja me u predijalošku poziciju. Ipak, treba imati na umu: cena boravka dugo vremena u predijaloškoj poziciji je veoma visoka, i to je jedan od osnovnih zadataka sa kojim je potrebno suočiti se. Jedan od načina da se smanji ovaj jaz leži upravo u investiranju u potencijal elektronskih oglašivača koji zauzimaju visoko mesto na rezultatima pretrage – u ovom trenutku, najbolje kotirani domaći veb sajt je *B92.net*, sa pozicijom od 3421²⁸ na listi svih sajtova, i širokim čitalačkim telom iz regiona i sveta (primera radi, rangira se kao 8111. najposećeniji sajt u Britaniji i 9813. u SAD). Stoga, investicija u informativne elektronske projekte može predstavljati način ostvarivanja kvalitetnije komunikacijske platforme na vebu, što će posredno, i do izvesne mere, uticati i na amplitudu pretrage za vestima sa prostora Srbije.

Literatura

- Anderson, Benedict. 1991. *Imagined Colmmunities – Reflections of the Origin and Spread of Nationalism*. London-New York: Verso.
- Daković, Nevena i Nikolić, Mirjana (ur.). 2008. *Obrazovanje, umetnost i mediji u procesu evropskih integracija*. Beograd: FDU.

28 Izvor: Alexa.com <http://www.alex.com/siteinfo/b92.net> (podaci su podložni promeni, preuzeto 29.09 2009)

- Lakan, Žak. 1986. *Četiri temeljna pojma psihoanalize*. Zagreb: Naprijed. Prevod: Mirjana Vujanić-Lednicki.
- Nairn, Tom. 2003. *The Break Up of Britain*. Einbourngh: Big Thinking.
- AFP. „Agression supporter Français: dix suspects arrêtés par la police serbe“, <http://www.lepoint.fr/actualites-sport/2009-09-18/le-supporteur-francais-gravement-blesse-a-belgrade-dans-un-etat/921/0/378472> . Pristupljeno 20.09.2010.
- AFP. „Les homo serbes renoncent à la Gay pride“, <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2009/09/19/01011-20090919FILWWW00579-les-homo-serbes-renoncent-a-la-gay-pride.php>. Pristupljeno 20.09.2010.
- AFX News Limited. „Serbia will never recognise Kosovo independence – President update“, <http://www.forbes.com/feeds/afx/2008/02/17/afx4664554.html> . Pristupljeno 20.09.2010.
- „Analysis – Serbs bid for Bosnia-style division in Kosovo“, <http://www.reuters.com/article/europeCrisis/idUSHAM836641>. Pristupljeno: 29.09.2009
- „Australian attacked in Belgrade“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8266009.stm> . Pristupljeno 20.10.2010.
- „Average salary in August EUR 312“, http://www.b92.net/eng/news/in_focus.php?id=397 . Pristupljeno 20.10.2010.
- Bilefsky, Dan. „Serbs press their drive to control northern Kosovo“ <http://www.nytimes.com/2008/02/21/world/europe/21iht-21kosovo.10256292.html>. Pristupljeno 20.09.2010.
- „End in Sight for Yugoslav domains“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/8278364.stm>. Pristupljeno 20.10.2010.
- French fan dies after Serbian attack“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8280399.stm> Pristupljeno 20.10.2010.
- Grélard, Philippe. „Mondial 2010: des Bleus sous tension affrontent une Serbie gonflée à bloc“, <http://www.lepoint.fr/actualites-sport/2009-09-09/mondial-2010-des-bleus-sous-tension-affrontent-une-serbie-gonflee/921/0/375044> . Pristupljeno 20.09.2010.)
- Hawley, Charles. „Serbia is tired of its misery“, <http://www.spiegel.de/international/europe/0,1518,567547,00.html>. Pristupljeno 20.09.2010.
- Jackson, Richard. „Football violence – did it ever really go away?“ http://www.bbc.co.uk/blogs/fivelivebreakfast/2009/08/football_violence_did_it_ever.html . Pristupljeno 29.09.2009.
- Krstić, Branislav. “Oružano nasilje nad Srbima i spomenicima kulture“, http://www.danas.rs/vesti/feljton/oruzano_nasilje_nad_srbima_i_spomenicima_kulture.24.html?news_id=98711. Pristupljeno 20.09.2010

- Lowen, Mark. „Gay March plan tests Serb feelings“, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8263116.stm>. Pristupljeno 29.09. 2010.
- Nielsen NetRatings Search Engine Ratings <http://searchenginewatch.com/2156451>, Pristupljeno 20.09.2010.
- Pfaff, William. „ The Curse of National Grievance“, <http://www.spiegel.de/international/0,1518,536218,00.html> . Pristupljeno 20.09.2010.
- Quetteville, Harry de. „Serbs to get pro-Western government“, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/2263882/Serbia-to-get-pro-Western-government.html>. Pristupljeno 20.09.2010.
- Robinson, Matt. „ Analysis- Serbs bid for Bosnia-style division in Kosovo“, <http://www.reuters.com/article/europeCrisis/idUSHAM836641>. Pristupljeno 29.09.2009.
- Schonfeld, Erik. „Google Gobbled Up 90 Percent Of All U.S. Search Growth in 2008.“ <http://www.techcrunch.com/2009/01/28/google-gobbled-up-90-percent-of-all-us-search-growth-in-2008/>. Pristupljeno 20.09.2010.
- Watson, Rory. „Serbs vent anger at Kosovo independence declaration“, <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/europe/article3390760.ece?print=yes&randnum=1151003209000> . Pristupljeno 20.09.2010.
- Wooderon, Hannah, „Football violence down to 'small number of fans“.
<http://www.24dash.com/news/Communities/2009-08-26-Football-violence-down-to-small-number-of-fans>. Pristupljeno 29.09.2009.

Elektronski mediji

GoogleTrends, 24dash.com, Alexa.com, BBC.co.uk, B92.net, BradentonHerald.com, Danas.rs, Forbes.com, Google.com, GoogleTrends, Guardian.co.uk, HoustonChronicle.com, LeFigaro.fr, LePoint.fr, Nielsen//NetRatings, NYTimes.com, ObsNouvel.com, Reuters.com, SearcEngineWatch.com, Spiegel.de, TechCrunch.com, Telegraph.co.uk, Times Online

Bojana Romić
University of Arts, Belgrade

CONTENT ANALYSIS OF ELECTRONIC MAGAZINES AND THE IMPACT ON GOOGLE SEARCHES - CASE STUDY: SERBIA 2004-2009

Summary

During the last decade several important events made a dramatic impact on Serbian socio-political development. The most important include: EU countries approving the Kosovo independence declaration; Montenegro seceding from a political union with Serbia; Serbian citizens being deported to the Hague. These events influenced the rise of searches for the word „Serbia“ on Google, indirectly affecting the traffic on foreign electronic magazines which reported these hot topics. Through an analysis of these events and related popular sources of information we may find out more about the politics of representations of Serbia in foreign electronic media. This study aims to provide data about the most intriguing topics and considers the influence they had on foreign media.

Key words: search, Serbia, Kosovo, Google, nation, nationalism